

Literature

1. Положення про порядок визначення системно важливих банків. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0863500-14#n11>.
2. Guidelines on criteria to assess other systemically important institutions (O-SIIs). URL: <https://www.eba.europa.eu/activities/single-rulebook/regulatory-activities/own-funds/guidelines-criteria-assess-other-systemically-important-institutions-o-siis#pane-291>.
3. Основні принципи ефективного банківського нагляду (Основні Базельські принципи). URL: chrome-extension://efaidnbmninnibpcjpcglclefindmkaj/https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Basel_Core_principles_2012.pdf.
4. 361-IX, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.
5. Про запровадження коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR). Постанова Правління НБУ від 21.12.2019 р. № 158. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_24122019_158.
6. Директива Євросоюзу CSRD. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>.

УДК 342:355.271(477):316.4(043.2)

Умрихіна І.О., доктор філософії,
Донецький державний університет внутрішніх справ,
м. Кропивницький, Україна

ЩОДО ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ ПІД ЧАС ДІЇ ОСОБЛИВОГО ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» правосуддя на території, на якій введено воєнний стан, здійснюється лише судами. Разом з тим, як відомо, систему судоустрою в Україні складають: місцеві суди (окружні адміністративні суди, а також інші суди, визначені процесуальним законом; апеляційні суди (апеляційні адміністративні суди, які утворюються у відповідних апеляційних округах; Верховний Суд [1].

Відтак, сьогодні кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб, незважаючи на сучасні реалії воєнного стану [2].

Члени Європейської комісії за демократію через право (іншими словами – Венеційська комісія), до якої Україна приєдналася в 1996 році, також акцентують увагу на тому, що навіть при надзвичайних правових режимах судова система має продовжувати гарантувати здійснення права

на справедливий суд. Функціонування правосуддя не повинно обмежуватися, за винятком ситуацій, коли виконання повноважень фактично неможливе [3, с. 56].

Виходячи з особливостей цієї проблеми, Верховна Рада України прийняла Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII, де в ст. 26 закріпила основні положення щодо здійснення судочинства в період воєнного стану, а саме:

- суди повинні діяти виключно на підставі та в спосіб, визначені Конституцією України та законами України;

- правосуддя на території, де введено воєнний стан, здійснюється лише судами. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускається;

- створення надзвичайних та особливих судів не допускається;

- забороняється скорочувати чи прискорювати будь-які форми судочинства;

- у тому випадку, коли суди, розміщені на території, де введено воєнний стан, об'єктивно не можуть здійснювати правосуддя, за допомогою закону України може бути змінена територіальна підсудність судових справ чи змінено місцезнаходження судів [1].

Таким чином, одним із найактуальніших питань залишається зміна територіальної підсудності судових справ у разі ведення активних бойових дій. Відповідно до відкритої статистичної інформації, станом на 26.09.2022 розпорядженням Верховного Суду було перенесено 169 судів із 10 областей України. До цього переліку, зокрема, потрапили суди з Житомирської, Запорізької, Київської, Миколаївської, Харківської, Чернігівської та інших областей. У той же час, більше 40 судів повністю відновили роботу на звільнених територіях України.

Парламент намагається забезпечити здійснення судочинства в умовах воєнного чи надзвичайного стану шляхом прийняття змін до законодавства. Так, у липні 2022 року було внесено зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [4, с. 19]. Зокрема, ч. 1 ст. 11 вказаного закону було викладено в такій редакції: «1. Судові рішення, судові засідання та інформація щодо справ, які розглядаються судом, є відкритими, крім випадків, установлених законом. Ніхто не може бути обмежений у праві на отримання в суді усної або письмової інформації про результати розгляду його судової справи. Будь-яка особа має право на вільний доступ до судового рішення в порядку, встановленому законом. Додатковим способом інформування про суд, який розглядає справу, сторони спору та предмет позову, місце, дату і час судового засідання, може бути надання інформації з використанням Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, у тому числі з використанням мобільного застосунку Порталу Дія. Програмними засобами Єдиного державного веб-

порталу електронних послуг, у тому числі мобільного застосунку Порталу Дія, може бути також забезпечено додаткове інформування сторін спору, авторизованих через Єдиний державний веб-портал електронних послуг або через мобільний застосунок Порталу Дія, шляхом відображення в електронній формі судового рішення у справі, виконавчого документа.

В цілому ж варто зазначити, що здійснення адміністративного судочинства в умовах воєнного стану в Україні сьогодні врегульовано лише частково. Зокрема, з урахуванням ситуацій, що спричинюються перебуванням України у стані війни та веденням активних бойових дій на території нашої держави, вирішення потребує також питання запровадження змін, спрямованих на усунення законодавчої прогалини в частині можливості зупинення провадження у справі судами, та надання права судам, за наявності обґрунтованих підстав та доказів на їх підтвердження зупиняти провадження у справі.

Насамкінець, варто зазначити, що особливості адміністративного судочинства в умовах воєнного стану потребують подальшого наукового вивчення. Зокрема, у напрямку більш детального вивчення нормативно-правового забезпечення та, відповідно, законодавчих новел у цій сфері.

Література

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>

2. Конституція України: Закон України від 28 чер. 1996 р. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Привиденцев О.Г. Особливості здійснення адміністративного судочинства в умовах воєнного стану. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. Вип. 1(42). С. 54-57.

4. Орленко А.І. Деякі аспекти діяльності адміністративних судів в Україні. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Т. 2. С. 16–21.

УДК 341.3:355.6(043.2)

Філіппов А.В., к.ю.н., доцент,
Національний університет оборони України, м. Київ, Україна

ПРАВОВА ДЕФІНІЦІЯ ВІЙСЬКОВИХ ВТРАТ ТА ВИТРАТ: ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

ЗС України наразі знаходяться в авангарді боротьби українського народу проти російського геноциду та поневолення, тому постійно потребують вчасного відновлення людських та матеріальних резервів, а учасники бойових дій – виплати належних їм коштів (грошового забезпечення, бойових виплат, компенсацій, матеріальної допомоги,